

gruppe C) har knapt en fjerdedel af en normal mulighed.

Nu er denne fordeling, som også påpeget af ungdomskommissionen, ikke alene resultatet af ulige økonomiske muligheder, allerede fordi en akademisk uddannelse i vore dage ingenlunde er ensbetydende med særlig gode økonomiske muligheder for at lade børnene få en højere uddannelse. Også tradition og milieu og en vis omvurdering af den akademiske uddannelses anseelse og betydning for social og navnlig økonomisk opstigning er betydende årsager til uligheden mellem de forskellige befolkningsgruppers andel i tilgangen til gymnasiet.

Imidlertid må forsørgernes uens økonomiske forhold stadig antages at være den vigtigste årsag til den ulige fordeling af gymnasieeleverne og samtidig den af de regulerende faktorer, som det kan være naturligt og rimeligt for det offentlige at søge at afbøde virkningerne af.

Ministeriet har kunnet tiltræde ungdomskommissionens forslag om, at dette mål søges nået ad 3 forskellige veje:

Stipendier til mindrebemidlede elever.

Gratis eller billige skolebøger.

Bortfald af skolepenge.

Medens de to sidste foranstaltninger — som bør komme alle tilgode — er gennemført ved lov nr. 194 af 11. juni 1954, tager nærværende forslag sigte på gennemførelse af en stipendieordning væsentlig efter de af ungdomskommissionen foreslåede retningslinier, men således at ordningen henlægges under Ungdommens uddannelsesfond.

En stipendieordning må tage sit udgangspunkt i de forhold, der i særlig grad bevirker ulighed i forsørgernes muligheder for at lade børnene gennemgå en gymnasieuddannelse: Lang afstand til nærmeste gymnasium og forsørgernes svigtende økonomiske evne.

Retningslinien må herefter være, at det tilstræbes, at de unge, som bor langt fra en gymnasieskole, økonomisk stilles, som om de boede nær skolen, og at de, hvis forsørgere ikke har økonomisk evne til fuldtud at bære udgifterne ved fortsat skolegang, stilles, som om dette var tilfældet. Overensstemmende hermed (og med den svenske stipendieordning) bør stipendierne kunne ydes, dels som hjælp til befodringsudgifter og opholdsudgifter på fremmed sted (svensk grundstipendium) i mindre grad afhængigt af forsørgernes økonomiske forhold, dels som en understøttelse til gennemførelse af en gymnasieuddannelse, betinget af forsørgernes manglende økonomiske evne (svensk behovsstipendium).

Udformningen af de nærmere regler herfor foreslås overladt til undervisningsministeriet.

Fælles for alle arter af stipendier bør være, at eleverne skal egne sig for en gymnasieuddannelse og give grundet håb om heldigt at kunne gennemføre den.

Udgifterne ved den foreslåede stipendieordning kan kun beregnes med nogen usikkerhed. Hvis man med ungdomskommissionen antager, at ca. halvdel af gymnasiets elever opfylder de økonomiske betingelser for stipendium, og at de to trediedele heraf kan betegnes som studieegnede, vil der hvert år være omkring 3000 gymnasie- og kursus elever, som vil kunne komme i betragtning. Regnes der som af ungdomskommissionen med et gennemsnitsstipendium på 700 kr., bliver udgiften til *trangsstipendier* 2,1 mill. kr. årlig, hvilket beløb på grund af prisudviklingen antagelig nu må forhøjes til ca. 2,5 mill. kr. Endvidere må man holde sig for øje, at beløbet efter hele forslaget formål vil stige med tiden.

De årlige udgifter til *befodringshjælp* er af ungdomskommissionen anslået til 240 000 kr.

Udgifterne til opholdshjælp lader sig ikke beregne på grundlag af forhåndenværende materiale.

De samlede udgifter ved forslaget kan herefter skønmæssigt opgøres således:

Egentlige stipendier	2 500 000 kr.
Befodringshjælp	250 000
	<hr/>
	2 750 000 kr.

hvortil kommer udgifterne til opholdshjælp.

Ved ordningens gennemførelse kan den på finansloven nu opførte bevilling til stipendier (ca. 38 000 kr.) inddrages, ligesom med rimelighed udbyttet af stipendiefondene og stipendieoverskudsfondene ved de gamle statsskoler, der efter de af ungdomskommissionen tilvejebragte oplysninger udgør ialt ca. 64 000 kr., må tages i betragtning ved opgørelsen af de midler, der er til rådighed til dækning af behovet.

II. Uddannelsen ved universiteterne og de andre højere læreanstalter.

Som anført i de indledende bemærkninger til dette lovforslag er den støtte, der hidtil gennem Ungdommens uddannelsesfond og andre offentlige midler har kunnet ydes de studerende ved de højere læreanstalter, ganske utilstrækkelig.

En væsentlig forhøjelse af de ydede stipendier er således en nødvendighed, hvis lige adgang til den højere uddannelse uanset de økonomiske vilkår skal kunne opnås.